CUM/CE E BINE SĂ ÎNTREB? CUM SĂ RATEZI UN INTERVIU?

CARMEN NEAMȚU

Alintat adesea „bijutier al cuvintelor“, ziaristul-intervievator provoacă discuţii şi îşi propune să reţină atenţia cititorului său. E un „spirit curios, care cotrobăie peste tot, care deschide o fereastră spre lume, permiţând cititorului, ascultătorului, telespectatorului să călătorească la nivel planetar fără a ieşi din propria cameră. […] Transcriptor-traducător al «comediei umane» de Balzac, mai degrabă decât al «divinei comedii» de Dante […] ziariştii se fac ecoul zgomotului lumii, în încercarea lor de a-i da un sens […]”[1]. Intervievatorul care îşi doreşte un dialog reuşit porneşte la drum cu lecţiile făcute, cu un plan de bătaie pentru „confruntarea“ cu invitatul său. Aceste pregătiri care fac parte din capitolul de documentare pentru interviul său îl ajută pe jurnalist să nu aibă timpi morţi în discuţie şi să pună întrebările adecvate.

Iată ce observă analistul José de Broucker[2] în încercarea sa de a inventaria zece paşi pentru a rata un interviu:

1. Vă vedeţi superior invitatului ce extrem de emoţionat de abia aşteaptă să primească vizita augustei dumneavoastră

---

[1]Michael Palmer, Denis Ruellan, *Jurnaliştii vedete, scribi sau conţopişti*, Bucureşti, Editura „Tritonic“, 2002, p. 9-10.

[2]José de Broucker, *Pratique de l'information et de l'écriture journalistique*, Paris, CFPJ, 1995, p. 190.

BDD-A12922 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:11 UTC)

prezenţe. Este, deci, inutil să vă documentaţi despre el. Improvizaţi!

2. Sosiţi cu întârziere. Puneţi ostentativ reportofonul pe masă, marcându-vă astfel teritoriul. Evitaţi să luaţi şi notiţe. Aveţi încredere în tehnică.

3. Întrerupeţi-l pe invitat cât mai des!

4. Nu fiţi prea curios!

5. Nu-l lăsaţi pe interlocutor să se simtă confortabil. Poate devia oricând de la subiect!

6. Impuneţi-vă de la început, arătând subiectului că ar face mai bine să vă asculte. Nu ezitaţi să-l contraziceţi, pentru a vă afirma personalitatea.

7. Arătaţi forma finală a interviului subiectului ca acesta să intervină pe text, să schimbe ordinea întrebărilor, să modifice faptele şi opiniile. Important nu e cititorul, ci intervievatul.

8. Nu începeţi imediat elaborarea interviului. Lăsaţi să treacă mai multe zile sau săptămâni pentru decantarea ideilor.

9. Nu vă faceţi probleme cu titlul. Un titlu sobru şi neutru poate fi interesant pentru cititor.

10. Încercaţi să vă puneţi în valoare. Modestia poate fi un mare defect jurnalistic.

Publicistul Andrei Pleşu remarcă şi el o strategie, o stilistică în elaborarea interviului[3]: „Marii intervievatori au darul de a scoate nu numai ce e mai bun în partenerul de dialog, ci şi ce e mai secret, mai imprevizibil în subteranele alcătuirii sale: omul ajunge să reflecteze asupra unor teme noi sau să dea în vileag gânduri latente, neexprimate încă. Un interviu bun potenţează personalitatea celui intervievat. Iar un intervievator bun cultivă dozajul optim între provocare şi discreţie. În

[3]Andrei Pleşu, *Pot să vă mai enervez cu ceva?*, în „Dilema veche“, an. III, nr. 106, 3-9 februarie 2006, p. 3.

BDD-A12922 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:11 UTC)

genere, dacă la sfârşitul lecturii ţii minte mai curând întrebările decât răspunsurile, ai de-a face cu un eşec. Intervievatorul s-a pus în valoare pe sine şi şi-a transformat interlocutorul în materia primă a unui program (sau a unei stratageme) de ordin personal. Din câte îmi dau seama, momentul e mai curând al interviului sâcâitor, gândit anume să te scoată din fire. Fie prin inadecvare (îl întrebi pe ministrul Agriculturii ce crede despre reforma sănătăţii şi pe Gabi Vrînceanu Firea ce este adevărul), fie prin perfidie (îl întrebi pe cancelarul german de ce-şi vopseşte părul). Se optează, de preferinţă, pentru derizoriu şi diversiune. Îi ceri un interviu lui Hegel şi-l întrebi de ce bea atâta bere, te duci la Kundera şi-l întrebi cum se înţelege cu nevasta, te duci la Van Gogh şi tot ce vrei să afli e motivul (şi detaliile) păruielii cu Gauguin […]".

Toată această gamă de întrebări şi alegerea celor ce vor fi adresate ţine de *strategia* reporterului şi de modalitatea lui de a întreţine şi orienta dialogul. Parafrazându-l pe Shimon Perez, aş spune că întrebările pot fi pumnale, pot jigni sau irita invitatul, după cum pot şi să vindece, adică să contureze un dialog incitant, care să-ţi facă plăcere să-l descoperi.[4]

Aşadar, un interviu bun potenţează personalitatea celui intervievat, iar un intervievator bun cultivă dozajul optim între

---

[4]Shimon Perez, în Mots, nr. 50/1997: „Într-o democraţie ce guvernează prin cuvinte, cuvintele pot fi pumnale, după cum pot şi să vindece. Totul depinde de modul cum sunt utilizate". Iată şi o replică venită în urma unui interviu care dacă mai continua risca să o îmbolnăvească pe invitată. În cartea sa de perle ale tranziţiei, adunate în volumul *Fie-ne tranziţia uşoară*, Bucureşti, Editura „Humanitas", 2006, p. 41, Radu Paraschivescu consemnează o remarcă a cântăreţei-politician în Parlamentul României, Irina Loghin. Asaltată cu întrebări, solista de muzică populară îi răspunde unui jurnalist: „Îmi declanşaţi diverse stări de sănătate, aşa că nu mai suport nicio întrebare".

BDD-A12922 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:11 UTC)

provocare şi discreţie. Claudiu Săftoiu[5], specialist în comunicare şi relaţii publice, autor al unei cărţi despre comunicarea politică, menţionează câteva reguli de bază pentru reuşita unui dialog:

– Ştiţi ce vreţi cu exactitate de la interlocutorul dvs.?
– V-aţi documentat temeinic înainte de interviu?
– Aţi redactat un set de întrebări simple?
– Aţi verificat numele şi funcţiile direct de la sursă?
– Cereţi ca unele afirmaţii să fie reluate, prin propriile declaraţii ale invitatului.
– Nu vă temeţi că păreţi prost dacă nu ştiţi ceva anume. Mai bine întrebaţi.
– Întrebaţi pentru a obţine informaţii, nu doar opinii sau reacţii.
– Întrebările simple sunt cele mai bune.
– Caută elementele de umor şi divertisment dintr-o relatare.
– Nu lăsaţi interlocutorul să bată câmpii sau să „vă aburească".
– În final, întrebaţi-vă interlocutorul dacă mai are ceva de adăugat.
– Nu promiteţi surselor că veţi tratat subiectul într-un fel sau altul.
– Nu începeţi direct cu întrebarea cea mai importantă.
– Formaţi-vă o părere despre interlocutor prin gesturile sale, exploataţi comunicarea nonverbală.

Pentru a ilustra tema noastră, vom exemplifica folosindune de un interviu realizat de Eugen Istodor cu directorul

[5]Claudiu Săftoiu, *Jurnalismul politic. Manipularea politicienilor prin mass-media, manipularea mass-media de către politicieni*, Bucureşti, Editura „Trei", 2003, p. 149.

BDD-A12922 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:11 UTC)

Muzeului Magiei din Paris[6]. Bogdan Murat a terminat în 1989 Facultatea de Electrotehnică de la Iaşi, a ajuns specialist în efecte speciale, responsabil tehnic şi director al muzeului. Iată câteva variante de întrebare pentru invitat, pornind de la informaţiile prezentate deja:

- *Domnule Murat, care au fost etapele trecerii dumneavoastră de la ingineria electrotehnică la directoratul de muzeu?*

- [Pentru a nu încărca interviul cu informaţii despre evoluţia profesională a invitatului, care poate fi trecută, pe scurt, în şapou, e indicat să trecem direct la subiect] *Domnule Murat, ce-aţi folosit din inginerie în profesia dvs. de acum?*

- *Care este diferenţa dintre un muzeu reprezentativ din Paris şi muzeul pe care îl conduceţi?*

- [Tocmai pentru a nu-l jigni pe invitat şi a sugera că Muzeul Magiei ar putea fi catalogat la muzee neserioase, uşurele, de prost-gust, întrebarea poate fi reformulată!] *Parisul e oraşul muzeelor. Cum l-aţi convinge pe un turist să vină să viziteze tocmai Muzeul Magiei?*

- *Ce aţi avea să le spuneţi scepticilor în legătură cu credinţa lor în faptul că magia este percepută ca o înşelătorie, ca o făcătură?*

- [Când întrebaţi, construiţi-vă întrebarea astfel încât ea să fie cât mai clară, cât mai simplu formulată. Aşteptaţi un răspuns pe măsură, aşadar nu irosiţi spaţiul cu fraze inutile!] *Ce i-aţi spune unuia care e convins că magie şi înşelătorie sunt unul şi acelaşi lucru?*

---

[6] Eugen Istodor, *Inginerul ieşean care trece prin zid/ Românul magician şef la Paris*, în „Cotidianul", nr.66 (4748), p. 17.

BDD-A12922 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:11 UTC)

Iată şi alte întrebări adresate de data aceasta de către Istodor invitatului său: „*Bine, ce părere aveţi...românii la cât de şmecheri sunt măcar un director al magiei puteau da şi ei, nu-i aşa?*”; „*Cum e poporul nostru? Magic? Şmecher? Milenar? Vampir?*”; „*Prin ce magie a ajuns un român directorul Muzeului Magiei de la Paris?*”; „*Ce magii ştiţi să faceţi?*”; „*Ne puteţi descrie şi descifra un truc, măcar? Aveţi voie, conform regulamentului muzeului?*”; „*Vă rog, cel cu femeia tăiată în două, cum e? Sau, măcar, porumbelul scos din mânecă unde stă?*”; „*Cum arată muzeul, ce magii are?*”; „*Oamenii de astăzi ce magii mai înghit?*”; „*În lumea cumputerelor mai există ceva surprinzător în muzeul împietrit?*”; „*E vreo magie în lumea magiei?*”; „*Ce este magia? Ce este şmecheria? Ce este iluzionismul?*”; „*Ce vrea de fapt omul să nu vadă şi nu vede niciodată?*”; „*Ce vrea omul să vadă mereu şi nu se satură să vadă?*”; „*Există Dumnezeu când faci o magie sau e de ajuns magicianul, el e Dumnezeu?*”; „*Când mor magiile?*”; „*Cum ar trebui să fie omul ca magia să nu existe?*”; „*Lumea noastră aşa cum este mai are vreo doză de magie? Se deşertifică, se americănizează, e fără credinţă?*”.

Regizorul Daniel Pralea-Blaga este întrebat la sfârşitul discuţiei de jurnalist: „*Soţia dumneavoastră, Oltea Blaga, este actriţă la Arad. Putem spune că aţi favorizat-o în distribuţia piesei pe care o montaţi acum?*“[7]. Această întrebare e de preferat uneia de genul: „*Ce face soţia dumneavoastră? Şi-a dorit să joace şi ea în piesa dumneavoastră?*” Prima variantă de întrebare, deşi mai puţin comodă, aduce reacţia interlocutorului pus în ipostaza de a lucra pe scenă cu soţia alături de ceilalţi actori. A doua variantă e o întrebare de complezenţă, care ocupă doar spaţiul tipografic al interviului. E normal să-ţi

[7] Carmen Neamţu, *Încet, încet, valorile trebuie să se aşeze*, interviu în „Observator”, Nr. 700.

BDD-A12922 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:11 UTC)

doreşti să joci pe scenă din moment ce ai ales actoria! Întrebarea devine una retorică.

În interviul de mai jos[8] vom vedea o modalitate de adresare a unor întrebări mai puţin convenţionale unui invitat aflat într-o dublă ipostază, aceea de poet şi de director de editură. Pentru a evita întrebările banale, de genul: „*Ce surprize pregătiţi publicului cititor?*" sau „*Cum se va numi volumul de versuri la care lucraţi?*", jurnalistul îl abordează *altfel* pe invitatul său. Titlul, incitant, el însuşi o întrebare, trimite la parcurgerea articolului, descoperind un intervievat deloc anost. Iată câteva întrebări ale interviului: „*Ioan Matiuţ, sunteţi de acord cu Borges: simţim poezia cum simţim prezenţa unei femei?"; „Poezia şi femeia merg mână în mână?"; „Şi poezia cum e pentru dvs.? Ca o soţie credincioasă, ca o amantă capricioasă, ca o jună focoasă, e imposibil de satisfăcut, nu te mai saturi de ea?"; „Contraziceţi clişeul cu poetul visător, fără inclinaţie spre pragmatism, aiurit, zăpăcit, în lumea lui. Sunteţi şi un prosper om de afaceri, aveţi propria editură."; „Dacă v-aş spune acum: cartea mea favorită este cartea de credit!"*; „*Care este cartea dvs. preferată?"; „Confirmaţi ideea că un scriitor îndrăgostit nu e niciodată în pană de inspiraţie?"; „Să îndrăznesc să vă întreb cum e muza poetului Ioan Matiuţ?"*.

Uneori, invitaţii pot solicita un *gentleman agreement,* adică cer să vadă articolul, al cărui subiect sunt, înainte de publicarea acestuia de către jurnalist. Dacă timpul o permite, se poate răspunde la această solicitare a invitatului, fără să fie acceptate noi afirmaţii care să le contrazică pe cele iniţiale. Se recomandă trimiterea doar a textului brut , aşa cum a fost transcris de pe banda reportofonului sau din însemnările ziaristului. Intervievatorul nu este obligat să primească indicaţii de tehnoredactare

---

[8]Carmen Neamţu, *Se poate spune că poezia este la mâna femeii?* Interviu cu scriitorul şi editorul Ioan Matiuţ, în „Observator", Nr. 2305, p. 2.

BDD-A12922 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:11 UTC)

(alegerea titlului, a şapoului, a intertitlurilor, a explicaţiilor la fotografii etc.) de la invitatul său.

Deseori jurnaliştii uită că interlocutorul trebuie tratat cu respect. Iată cum îl întreabă jurnalista Ruxandra Garofeanu pe pictorul Aurel Cojan, plecat din România în Franţa, într-un interviu difuzat de TVR Cultural: „*V-aţi gândit să reveniţi în România? Trebuie totuşi să mori acasă"*. E doar unul din exemplele care ilustrează faptul că nu de puţine ori moderatorii-jurnalişti par adesea neadaptaţi la interlocutori. Alteori ei sunt „nepregătiţi, părând a născoci întrebări pe loc şi, în general, au tendinţa de a vorbi prea mult. Nevrând să fie mai prejos decât oaspeţii lor, afişează „un aer de exegeţi ad-hoc, dornici să pronunţe fraze memorabile, iar nu să pună în valoare ştiinţa de carte ori inteligenţa invitaţilor"[9]. În acest sens, iată cum sună (şi cât de lungă este!) întrebarea adresată de George Arion scriitorului C-tin Ţoiu: „*V-aţi născut în 1923, m-am născut în 1946. Ce aţi făcut până când am devenit colegi de planetă, domnule C-tin Ţoiu? Cum v-a înrâurit familia? Dar contextul istoric? V-a fost limpede drumul pe care doreaţi să mergeţi? Aţi avut modele? Aţi determinat ceva, cineva, destinul în mod hotărâtor? Aţi avut o existenţă lineară? Aţi cunoscut rupturi? Tânărul care aţi fost l-ar privi cu simpatie pe cel care sunteţi astăzi? Cel care sunteţi astăzi l-ar judeca pe tânărul*

[9]Mircea Vasilescu, *Recursul la Pivot şi la Sava*, în „Dilema", an. X, nr. 498, p. 8. Întrebarea trebuie să fie clară, pentru a fi înţeleasă fără echivoc de interlocutor. Căci „Literature is the art of writing something that will be read twice; journalism what will be grasped at once. (…) Journalism is literature in a hurry", remarcă Cyril Connolly, în *Writing Feature Articles. A Prectical Guide to Methods and Markets*, 3rd edition, Brendan Hennessy, Focal Press, MPG Books Ltd., Bodmin, Cornwall, 1997, p. 185.

BDD-A12922 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:11 UTC)

care aţi fost?“[10]. Toate aceste întrebări în lanţ puteau foarte bine să fie puse pe rând, toate la timpul lor. Simpla lor cumulare nu face decât să-l deruteze pe invitat, care nu mai ştie la ce să răspundă. Iar cititorul pierde şirul curiozităţilor, fiind bombardat de întrebări greu de urmărit, care nu curg firesc din răspunsul intervievatului.

O altă tendinţă în interviu este aceea a jurnalistului care preferă să comenteze, să-şi exprime opiniile orgolios, uitând că interlocutorul său este „vedeta“ de la care publicul aşteaptă răspunsuri. Ziaristul cade deseori în capcana frazelor arborescente, cu multe subordonate, făcând din interviu un exerciţiu dificil de urmărit. Din reţeta interviului nu lipsesc clişeele în detrimentul originalului în exprimare (*Domnule primar, se vede cu ochiul liber că…, E clar ca lumina zilei că…, Neuitatele şlagăre vii ale dvs. le-aţi adunat acum într-un album spre aducere aminte pentru tânăra generaţie, ce mai faceţi doamnă Corina Chiriac?...*).

O întrebare care traduce proasta inspiraţie a jurnalistului este: *Domnule X, cum vă simţiţi în oraşul nostru?* În emisiunea de ştiri „Poveştiri adevărate“ de la postul de televiziune „Acasă“, este prezentată povestea unei fete de 23 de ani, imobilizată la pat. Iată cât de „inspirat“ şi „sensibil“ este ziaristul:

– *(Reporterul către tânără):* **Te afli la mare încercare, Gabriela…**

– *(Reporterul către mama fetei):* **Cum aţi petrecut sărbătorile? Ni s-a spus că ar dori să danseze? / V-aţi gândit că aţi putea s-o pierdeţi?**

– *(Reporterul către Gabriela):* **Gabriela, de ce suferi tu aşa? / De ce te-ncearcă Dumnezeu aşa? / Pe tot parcursul materialului ai plâns. De ce? De ce aceste lacrimi? / Cât de**

---

[10]George Arion, *O istorie a societăţii româneşti contemporane în interviuri*, Bucureşti, Editura „Premiile Flacăra“, 2005, p. 538.

BDD-A12922 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:11 UTC)

greu trec aceste zile peste tine? Ce este în sufletul tău, ce se întâmplă acolo?[11].

Aşadar, întrebările bune sunt cele care apar în urma răspunsului invitatului, ca o continuare fericită a replicii lui, reacţie care nu este abandonată de jurnalist, ci, din contră, dusă mai departe printr-o altă întrebare, chiar dacă ea e una incomodă pentru invitat. Iată cum Eugenia Vodă continuă „povestea" invitatei, Mihaela Rădulescu, cu o întrebare nouă. Chiar dacă întâmplarea povestită de vedetă ar fi fost suficientă în economia interviului, Eugenia Vodă continuă cu o nouă întrebare sugerată de răspunsul divei:

Mihaela Rădulescu**:** *– Lucrând ca reporter începător la o televiziune, patronul m-a trimis la mare să fac un reportaj despre chiftele, la un restaurant cu care avea oarece interes. Din motive de pană pe autostradă, reportajul n-a mai ajuns la timp la ştiri, drept pentru care am fost dată afară.*

Eugenia Vodă**:** *– De atunci urăşti chiftelele?*

Mihaela Rădulescu**:** *– Definitiv! Azi n-aş mai accepta să fac un reportaj dezonorant despre chiftele.*

Eugenia Vodă**:** *– Crezi că e mai dezonorant să faci un reportaj despre chiftele decât să inviţi în emisiune nişte «chiftele» pe care nu dai doi bani, dar cu care patronul are oarece interes?*

Interviul poate începe de la un amănunt cunoscut despre cel intervievat, ca apoi discuţia, odată începută, să continue în

---

[11]În timp ce tatăl handbalistului român, Marian Cozma, ucis în primăvara lui 2009, într-o discotecă din Ungaria, îşi plângea fiul, aprinzându-i lumânări la căpătâi, un jurnalist de la Antena 3, Rareş Cosma, s-a apropiat şi l-a întrebat aşa: „Cum vă simţiţi în acest moment? Simţiţi durere?" Neinspiraţi, ziariştii recurg la întrebări care le traduc mai degrabă nesimţirea faţă de durerea celuilalt.

BDD-A12922 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:11 UTC)

chip firesc. Prezent la Arad cu ocazia Festivalului Naţional de Teatru Clasic, actorul Marian Râlea a jucat într-un spectacol de comedie regizat de Alexandru Darie. La momentul interviului[12], Râlea era foarte cunoscut publicului, mai ales din apariţiile sale de la televizor, când trustul PRO TV l-a făcut celebru în rolul „Magicianului". Prima întrebare a jurnalistului poate începe de la acest detaliu, Râlea-Magicianul, tocmai pentru a impulsiona discuţia: „*Haideţi să nu ieşim încă din lumea lui a fost o dată, să mai prelungim puţin magia scenei. Dacă aţi avea puteri magice ce aţi schimba în România?"*.

Există situaţii în care numele celui intervievat vă poate sugera una dintre întrebări. Iată de exemplu cazul actriţei de la Teatrul Clasic „Ioan Slavici", Carmen Vlaga. Într-o întrebare, pe parcursul dialogului, se poate porni de la acest joc de cuvinte: *Vlaga joacă fără vlagă*, adică fără nerv, aplomb, adică prost, neinspirat! Şi acum întrebarea posibilă: „*Carmen Vlaga joacă fără vlagă uneori? Cum reuşeşti să te remontezi după o zi de repetiţii solicitante?"*.

În loc să-ţi întrebi invitatul, cu formula banală şi tocită de atâta folosire, „*Cum se vede viaţa la (înălţimea celor) 60 de ani?"*, poţi reformula: „*La greci, ca şi la evrei, senectutea începe la 70 de ani. Vă aflaţi încă departe de această vârstă şi, totuşi, 60 de ani constituie un prag. Cum se văd, de la această înălţime, viaţa, literatura, cultura?"*. Sau, în locul întrebării: *„Cum vă simţiţi la revenirea în ţară?"*, puteţi opta pentru o altă variantă care să dovedească documentarea jurnalistului: „*Sunteţi plecat din România de aproape zece ani. Acum, când reveniţi pentru perioade mai lungi în Arad, ce impresie vă dă mai mult de gândit?"*.

---

[12] Carmen Neamţu, *Aş aduce nişte îngeri să muncească în România*, în „Observator", nr. 607, p. 6.

BDD-A12922 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:11 UTC)

Profesorul William Zinsser[13] este convins că jumătate din tehnicile intervievării sunt învăţate („*half of the skills is purely mechanical, the rest is instinct")*, iar restul ţine de instinct, de ştiinţa de a şti cum să faci ca persoana din faţa ta să fie relaxată, să ştii când să insişti, când să asculţi, când să te opreşti. Şi toate pot fi învăţate odată cu experienţa acumulată. Şi în urma unei documentări temeinice asupra invitatului. Astfel, talentul nu se manifestă decât punând în forme şi modalităţi gazetăreşti: fapte, date, episoade ale experienţei de viaţă, de muncă a unor oameni despre care scrii acum. [14] Dacă invitatul este medic, dar are şi preocupări literare (aşa cum e doctorul Ion Corlan, autor de piese de teatru publicate), întrebările pot îmbina cele două preocupări ale invitatului, medicina şi scrisul[15].

Larry King, longevivul intervievator al postului de televiziune CNN, vorbeşte[16] despre câteva din secretele interviurilor sale reuşite. King îi sfătuieşte pe tinerii jurnalişti să nu-şi facă o listă cu întrebările formulate în detaliu, ci să-şi scrie într-un

---

[13] *On Writing Well, An Informal Guide to Writing Nonfiction*, 3rd ed., New York: Harper&Row, 1985, p. 78.

[14] Cf. Ion Şinca, în „Presa Noastră", nr. 4 (203), în articolul *Câteva consideraţii despre rolul şi locul activităţii de documentare*, p. 19. Investigaţia documentară îl pune pe reporter în situaţia de a emite judecăţi de valoare, de a face aprecieri, fiind, în opinia autorului citat, „o operă de gândire" ce implică studiu, observare atentă, pasionantă, artă de a comunica cu oamenii, dar şi „curiozitate gazetărească, atunci când te zbaţi pentru a descoperi fapte, episoade cu semnificaţii largi, profunde" (p. 21).

[15] Vezi: *O ţară cu o naţie bolnavă. Momentul optim pentru o terapie eficientă a fost ratat*, C. Neamţu, interviu cu Ion Corlan. Iată câteva întrebări din discuţia cu jurnalistul: *Sunteţi medic primar de boli interne. Încercaţi să puneţi un diagnostic situaţiei actuale din România, încercând totodată să ne oferiţi şi remediile, terapia; Ce schemă terapeutică propuneţi să urmăm?; Diagnosticaţi fenomenul literar arădean.*

[16] Larry King, *Secretele comunicării. Cum să comunici cu oricine, oricând şi oriunde*, Bucureşti, Editura „Amaltea", 2002.

BDD-A12922 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:11 UTC)

carneţel câteva „cuvinte-cheie“ care să le amintească de problematicile pe care vor să le abordeze în interviu. Astfel, vei pune atâtea întrebări până când vei epuiza problema! Un alt sfat al lui King este acela de a-ţi privi interlocutorul în ochi. Nu eşti duşmanul lui, dar nici nu te laşi păcălit de strategiile sale, punctează ziaristul, care e adeptul întrebărilor deschise şi simple, care să nu-i dea invitatului posibilitatea de a divaga. În fine, nu uita să şi „taci inteligent“! Dacă răspunsul primit e prea scurt ori neconvingător, priveşte-ţi în ochi invitatul ca şi cum ai aştepta continuarea. Atenţie, deci, la documentare care trebuie folosită eficient (ca să nu întrebăm „*Cu ce ocazie/sentimente la Arad, domnule X?”* sau *„Ce faceţi aici doamnă Y?”)*. Dacă nici jurnalistul nu ştie ce caută acolo cu interlocutorul său, atunci cum să-şi mai lămurească cititorul? Tot de evitat ar fi şi întrebările retorice de genul: „*Nu vi se pare că viaţa e grea aici?*“; „*Nu credeţi că nu se mai poate aşa?”*. E important să-ţi laşi invitatul să răspundă, nu să-i îngustezi aria de răspunsuri, oferindu-i soluţii la îndemână pentru răspunsurile sale.

Aşadar, ce întrebări nu trebuie puse?

1. Întrebările care reflectă slaba documentare sau lipsa de documentare a jurnalistului. „*Ce ne puteţi spune despre dumneavoastră?”; „Ce noutăţi aveţi despre dumneavoastră?”*.

2. Întrebările vagi, generale: *„Ce mai faceţi?”; „Ce-aţi mai făcut de când nu v-am mai văzut?”; „Cum o mai duceţi d-le?”*...

3. Mai multe întrebări într-o singură formulare.

4. Întrebările ce conţin comentariile jurnalistului, uneori chiar propriul lui răspuns la întrebarea pe care o adresează invitatului său.

5. Întrebările prea lungi.

6. Întrebările care conţin răspunsul în ele, de genul: *„Chiar doriţi să câştigaţi meciul?”*.

7. Întrebările-clişeu, ce aduc răspunsuri previzibile în interviu, plictisitoare, monotone.

BDD-A12922 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:11 UTC)

8. Întrebări la care invitatul nu are competenţa să răspundă. Răspunsul poate fi vag, dar îl poate surprinde pe jurnalist, returnându-i răspunsul sub forma unei întrebări de genul: *De unde vreţi să ştiu eu acest lucru?*

Partea dificilă a genului constă în faptul de a-l mulţumi atât pe interlocutor, care astfel e generos în răspunsuri (adresându-i întrebări care îl aşază într-o lumină favorabilă) cât şi pe public (care doreşte informaţie ambalată într-o manieră cuceritoare, uşor de parcurs). Profilul unui intervievator bun porneşte de la cunoaşterea noţiunilor teoretice despre interviu şi etapele elaborării lui şi se consolidează pe baza a cât mai multor experienţe practice, „pe teren". Aşadar, nicio întrebare nu trebuie „omorâtă", doar pusă acolo unde trebuie, cum trebuie.[17]

GETTING A GOOD INTERVIEW / HOW TO GET A GOOD INTERVIEW?

Abstract

The paper presents some advice and rules of a good interview, taking into consideration the preparation, gathering of information and editing of the final article. A good interview cultivates the optim dosage between discretion and challenge as we can see readind the exemples of the analyse.

[17]Documentându-mă pentru cursul de interviu, am descoperit, în Biblioteca Facultăţii de Jurnalistică din Åahus, o poezie cu un titlu sugestiv, *Nu omorî niciodată o întrebare*, de Gerhard Frost. O reproduc aici în varianta sa originală, urmând ca fiecare să culeagă din ea învăţăminte, atâtea câte există: „Never Kill a Question/ It is a fragile thing./A good question deserves to live./Great questions are permanent and blessed gifts of the mind/But the greatest questions of all/are those which build bridges to the heart/addressing the whole person./No answer should be designed to kill the question./When one is too dogmatic, or too sure,/one shows disrespect for truth/and the question which points toward it./Beyond my answer there is always more,/more light wanting to break in and waves of inexhaustible meaning/ready to break against wisdom´s shore./Whenever there is a question let it live".

BDD-A12922 © 2009 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:39:11 UTC)